

19/6 19³⁰

Žďár nad Sázavou

kostel sv. Prokopa

Schumann Quartett

Erik Schumann, Ken Schumann / housle

Xiang Lyu / viola

Mark Schumann / violoncello

Záštitu nad koncertem převzal J. E. velvyslanec Spolkové republiky Německo v České republice Peter Reuss.

Ve spolupráci

Program

Robert Schumann (1810–1856)

Smyčcový kvartet č. 1 a moll, op. 41

Andante espressivo – Allegro

Scherzo. Presto

Adagio

Presto

Aribert Reimann (1936–2024)

Adagio In memory of Robert Schumann / Na památku Roberta Schumanna

Robert Schumann

Smyčcový kvartet č. 3 A dur, op. 41

Andante espressivo – Allegro molto moderato

Assai agitato

Adagio molto

Allegro molto vivace – Quasi Trio

Robert Schumann (1810–1856) se zhruba od roku 1838 zabýval plány na komorní skladby. Spolu s manželkou Clarou studovali Haydnovy a Mozartovy kvartety a především se ponořili do kvartetů Beethovenových. Výsledkem byly tři smyčcové kvartety op. 41, které vznikly během června a července 1842; na podzim téhož roku pak následovaly klavírní kvintet a klavírní kvartet. Trojice smyčcových kvartetů op. 41, kterou Schumann věnoval „příteli Felixu Mendelssohnovi“, upomíná na řazení děl do sérií po třech nebo po šesti, jak bylo u obvyklé u vídeňských klasiků. Jsou jednoznačnou poctou Beethovenovi, který podle Schumanna „dosáhl krajních hranic lidského umění a fantazie“. Schumann dokázal svou vlastní tvůrčí fantazií tyto meze překročit. Pro všechny tři kvartety je charakteristické uplatnění

v období hudebního klasicismu stabilizované formy v krajních větách, střední věty jsou v práci s hudebním materiálem volnější. Zpěvnost a intimita nezapře Schumanna jako skladatele písní.

Ve *Smyčcovém kvartetu č. 1 a moll* následuje po pomalém úvodu v základní tónině Allegro v tónině F dur; věta s umně zpracovaným tematickým materiálem v sonátovém provedení je spojením lyričnosti s hybnou rytmickou složkou. Ze Scherza ve formě ronda promlouvá mladistvý romantický duch. Pomalá věta (Adagio) je pokládána za nejmíce příbuznou Beethovenovu vzoru. V živém Prestu finální věty uplatňuje Schumann také kontrapunktickou techniku.

Smyčcový kvartet A dur, třetí z trojice, je dílem Schumannovy bohaté melodické invence. Tónový materiál sedmitaktového úvodu už skrývá jádro následujícího hlavního tématu, z něž se odvine zpěvné téma vedlejší, výrazné slovo má ve větě violoncello. Pausami přerušované variační Scherzo působí jako hon, při němž je třeba občas nabrat dech. Melodická linka pomalé věty je při vši jednoduchosti úchvatná svou hloubkou. Rondo závěrečné věty myšlenkově souvisí s první větou a zaokrouhluje celek.

Německý skladatel **Aribert Reimann** (1936–2024) byl potomkem jednoho z lékařů, kteří Roberta Schumanna léčili v ústavu pro duševně choré v Endenichu, a cítil proto ke skladateli osobní vazbu. Roku 1988 vytvořil *Sedm fragmentů pro orchestr* „in memoriam Robert Schumann“, téhož roku upravil Schumannovy *Písně Marie Stuartovny* op. 135 pro mezzosoprán a komorní soubor, byl nositelem Schumannovy ceny města Düsseldorf a Schumannovy ceny za poezii a hudbu, udělovanou Akademií věd a literatury v Mohuči. *Adagio* pro smyčcový kvartet „Na památku Roberta Schumanna“ vzniklo roku 2006 u příležitosti 150. výročí skladatelovy smrti. Aribert Reimann v něm uplatnil rukopisy dvou Schumannových chorálových fragmentů, které vznikly v Endenichu jako zcela poslední skladatelův notový zápis vůbec. Prvním z nich je duchovní píseň „Wenn mein Stündlein vorhanden ist“ (Až přijde má hodinka). Hudba vyjadřuje rozpor duše – její úzkosti, vyostřené v chromatických disoncích, a klidného odevzdání.

Vlasta Reittererová

Celosvětově uznávaný smyčcový soubor **Schumann Quartett** založili v roce 2007 v Kolíně nad Rýnem bratři Erik, Ken a Mark Schumannovi, kteří dodnes tvoří jeho jádro; název kvarteta tedy neodkazuje k Robertu Schumannovi, ale k příjmení jeho zakladatelů. Kvarteto studovalo mimo jiné u členů Alban Berg Quartett či u Güntera Pichlera na Escuela Superior de Música Reina Sofía v Madridu.

Schumann Quartett pravidelně vystupuje v předních koncertních sálech a je hostem významných festivalů po celém světě. Jejich nahrávky pro label Berlin Classics získaly řadu ocenění včetně BBC Music Magazine Award, ceny Opus Klassik a Jahrespreis der Deutschen Schallplattenkritik. Kritika oceňuje zejména spojení technické suverenity, spontánnosti a intenzivního komorního dialogu, díky nimž se Schumann Quartett řadí mezi nejzajímavější komorní soubory současnosti.

Sami hudebníci se vyhýbají jakémukoli pokusu o zařazení svého zvuku, přístupu či stylu do nějaké škatulky: „Dílo se skutečně rozvine až při živém provedení. Ani my sami nikdy nevíme, co se stane. Na jevišti mizí veškerá přetvářka a člověk se automaticky stává upřímným sám k sobě. Pak může navázat pouto s publikem – komunikovat s ním prostřednictvím hudby.“

Mezi vrcholy právě končící sezóny patří vystoupení v prestižních sálech, jako je Musikverein ve Vídni, Elbphilharmonie v Hamburku, Muziekgebouw v Amsterdamu, Filharmonie v Kolíně nad Rýnem nebo Konzerthaus v Dortmundu. Kvarteto se rovněž představilo na renomovaných festivalech, mezi něž patří například Hudební festival ve Šlesvicku-Holštýnsku, Mozartfest v Bathu a Festival smyčcových kvartet v rámci Heidelberger Frühling. Sezónu uzavře červencové komorní turné po boku hvězdné houslistky Lisy Batiashvili.